

УДК 658.14

JEL classification: G33

[https://doi.org/10.31891/dsim-2026-13\(12\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2026-13(12))**РОЗВИТОК ТА СТАНОВЛЕННЯ ІНСТИТУТУ БАНКРУТСТВА В УКРАЇНІ****РУДА Тетяна**

канд. екон. наук, старш. наук. співроб, доц.,
доцент кафедри економічної теорії, підприємництва та торгівлі
Хмельницький національний університет
<https://orcid.org/0000-0001-6934-6796>

ДРАЖНИЦЯ Сергій

канд. екон. наук, доц.,
доцент кафедри економічної теорії, підприємництва та торгівлі
Хмельницький національний університет
<https://orcid.org/0000-0001-5390-1054>

РУДИЙ Андрій

аспірант
Хмельницький національний університет
<https://orcid.org/0009-0009-2157-8630>

У статті наведено основні етапи становлення та розвитку вітчизняного інституту банкрутства. Здійснено критичний аналіз нормативно-правової бази, що регламентує питання неплатоспроможності та банкрутства в Україні. Розкрито сутність та еволюцію змістовного наповнення дефініції «банкрутство». Проаналізовано функціональні обов'язки структурних підрозділів, що забезпечують формування інституту банкрутства. Сформовано розуміння суб'єктів інституту банкрутства із визначенням їх повноважень, зокрема, арбітражного керуючого, кредиторів. Визначено правові прогалини, які спричиняють виникнення колізійних питань в процесі провадження справи про банкрутство.

Ключові слова: санація, банкрутство, інститут банкрутства, нормативне регулювання банкрутства, ліквідація, реструктуризація, банкрутство фізичних осіб, розвиток інституту банкрутства.

DEVELOPMENT AND ESTABLISHMENT OF THE INSTITUTE OF BANKRUPTCY IN UKRAINE**RUDA Tetyana, DRAZHNYTSCYA Sergii, RYDYI Andrii**

Khmelnitskyi National University

In the context of globalization and increasing competition in the international hotel industry, corporate culture has become a key intangible asset that determines service quality, employee behavior, and long-term competitiveness. This article explores the potential of the Bushido code, a traditional Japanese ethical and philosophical system based on principles of honor, loyalty, discipline, responsibility, respect, and continuous self-improvement, as an instrument for shaping corporate culture in international hotel chains. The study analyzes the conceptual foundations of Bushido and identifies its core values that can be adapted to modern management practices in the hospitality sector. Special attention is paid to the compatibility of Bushido principles with contemporary approaches to human resource management, leadership development, service standards, and customer orientation. The article argues that the integration of Bushido-inspired values contributes to the formation of a strong value-based corporate culture, enhances employee engagement, strengthens internal discipline, and promotes ethical behavior in multicultural working environments. Using comparative and analytical methods, the research examines best practices of international hotel companies that incorporate elements of Eastern management philosophy into their corporate culture. The findings demonstrate that the application of Bushido principles supports the development of transformational leadership, improves service consistency, and fosters trust-based relationships between management, staff, and guests. In addition, the Bushido-based approach helps international hotel enterprises balance standardization and cultural diversity, which is particularly important for multinational teams and global brands. The article concludes that the Bushido code can be effectively reinterpreted as a modern managerial tool rather than a historical or cultural artifact. Its integration into corporate culture strategies of international hotel enterprises enhances organizational resilience, strengthens brand identity, and supports sustainable development in a highly competitive global hospitality market.

Key words: reorganisation, bankruptcy, bankruptcy institution, regulatory regulation of bankruptcy, liquidation, restructuring, bankruptcy of individuals, development of the bankruptcy institution.

Стаття надійшла до редакції / Received 17.12.2025
Прийнята до друку / Accepted 23.01.2026
Опубліковано / Published 29.01.2026

This is an Open Access article distributed under the terms of the [Creative Commons CC-BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

© Руда Тетяна, Дражниця Сергій, Рудий Андрій

**ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ
ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ**

За сучасних умов господарювання, коли виклики поглиблюються й переходять у ранг системних явищ, особливої актуальності набувають питання, що стосуються напрацювання підходів до недопущення

поглиблення кризових явищ та забезпечення відновлення суб'єктів господарювання, які мають потенціал до розвитку.

Саме таким механізмом має стати інститут банкрутства, який акумулюватиме в собі нормативно-правове супроводження та напрацювання найбільш дієвих напрямів для оптимізації діяльності підприємств, або ж завершення їх функціонування з найменшими втратами для суб'єктів господарських відносин.

У вітчизняній економічній літературі та нормативно-правовій базі відстежується чітка тенденція до зміни ракурсу функціонального сприйняття інституту банкрутства. На сьогодні він фактично перетворюється на механізм, який в першу чергу орієнтований на відновлення діяльності боржника, у тих випадках, коли це можливо. Це особливо важливо в умовах великої війни, коли підприємства щодня функціонують на межі економічного фолу.

АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В наукових сфері дослідженнями в сфері обраної тематики займаються такі вчені, як: Терещенко О., Лігоненко Л., Василенко В., Булович Т., Карвацької Н., Штангрет А. та інших. Проте, незважаючи на значний науковий доробок, додаткового вивчення потребують питання, що стосуються дослідження еволюції інституту банкрутства в Україні з метою визначення основних тенденцій його подальшого розвитку.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є дослідження особливостей формування та розвитку інституту банкрутства в Україні.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Необхідність формування дієвого інституту банкрутства в Україні є одним із нагальних питань сьогодення, оскільки, в умовах повномасштабного вторгнення росії на територію нашої держави виникає надзвичайно багато ситуацій, що вимагають нормативного врегулювання господарських питань, які пов'язані із відновленням платоспроможності або ж ліквідацією суб'єктів господарювання. Вітчизняний інститут банкрутства є відносно новою державною інституцією, яка формується у надскладних умовах.

Першим етапом формування інституту банкрутства в Україні стало прийняття 14 травня 1992 року Закону України «Про банкрутство», яким уперше на законодавчому рівні визначили поняття «банкрутство» та закріпили базові процедури, пов'язані з неплатоспроможністю підприємств. Незважаючи на те, що даний Закон мав лише 22 статті він носив комплексний характер й охоплював усі принципи питання даної процедури.

Відповідно до ст. 1 цього Закону *під банкрутством розумілася пов'язана з недостатністю активів у ліквідній формі неспроможність юридичної особи - суб'єкта підприємницької діяльності - задовольнити у встановлений для цього строк пред'явлені до нього з боку кредиторів вимоги і виконати зобов'язання перед бюджетом* [1]. Окрім законодавчо закріпленого поняття банкрутства Законом визначався порядок порушення справи про банкрутство, визначалися основні особи процедури (боржник, санатор, кредитори, збори кредиторів, арбітражний суд та інші), встановлювалась черговість погашення боргів та процедур припинення діяльності підприємства.

Незважаючи на те, що Закон України «Про банкрутство» був першим спеціальним нормативно-правовим актом, який започаткував інститут банкрутства у незалежній Україні, він характеризувався низкою суттєвих недоліків, які згодом стали підставою для його перегляду та реформування.

Закон майже повністю орієнтувався на ліквідацію підприємства-боржника, а не на відновлення його платоспроможності, реструктуризаційні ж процедури (санация, мирова угода) були виписані поверхнево й не створювали реальних можливостей для збереження суб'єкта господарювання. Також Закон надавав кредиторам значний вплив у процедурах банкрутства, що фактично означало швидку ліквідацію підприємств, не було передбачено дієвих інструментів залучення інвесторів, реструктуризації боргів або державної підтримки стратегічних підприємств.

Попри суттєві прогалини даного закону (звичайно в порівнянні з його сучасним варіантом) нечіткі процедури санації, слабкий захист прав кредиторів, відсутність сучасних механізмів реструктуризації, він виконав основну місію - актуалізував питання про банкрутство як новий правий інститут, створивши його базові рамки.

Ключову роль на даному етапі становлення, формування та реалізації державної політики в сфері банкрутства відіграло Агентство з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій, яке було створено відповідно до Указу Президента України 17.06.1996 р. «Про створення Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій» [2] та Постанови Кабінету міністрів України від 22.08.1996 «Про Агентство з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій» [3]. Воно стало першим спеціалізованим державним органом, що мав координувати політику у сфері запобігання банкрутствам державних підприємств та супроводу процедур банкрутства. Його головними завданнями стали:

- реалізація заходів щодо запобігання банкрутству підприємств та організацій;

- проведення за участю міністерств, інших центральних органів виконавчої влади аналізу фінансово-господарського становища підприємств та організацій, майно яких перебуває у державній власності, з метою визначення неплатоспроможних підприємств та організацій;
- ведення реєстру неплатоспроможних підприємств та організацій, майно яких перебуває у державній власності;
- здійснення функцій щодо управління майном підприємств та організацій, занесених до реєстру;
- проведення експертизи проектів програм оздоровлення фінансового становища та запобігання банкрутству підприємств та організацій, занесених до реєстру;
- здійснення заходів щодо реорганізації та санації неплатоспроможних підприємств та організацій, занесених до реєстру;
- методологічне забезпечення вирішення питань, пов'язаних з неплатоспроможністю підприємств та організацій [3].

У 2000-х роках на вимогу часу Агентство кілька разів реорганізовувалось та перетворилося на департамент у складі Мінекономіки, а в 2012 році його функції остаточно інтегрували до Міністерства юстиції України, яке й сьогодні координує сферу банкрутства (через Департамент з питань банкрутства).

Саме діяльність Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій в сфері нормативно-правового, законодавчого, методологічного забезпечення питань пов'язаних з банкрутством підприємств з паралельним формуванням судової практики арбітражними судами дозволило сформувати новий підхід до банкрутства в Україні, який зреалізувався у новому Законі України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом», який був прийнятий 30.06.1999 року [4].

З прийняттям цього закону відбулася зміна філософії, підходів до банкрутства - перехід від виключно ліквідаційного підходу до неплатоспроможних підприємств до запровадження альтернативи ліквідації підприємства, а саме санації та мирової угоди. Фактично новим законом визначалась можливість підприємства на відновлення його функціонування.

Змінилося і саме визначення сутності банкрутства, під яким розуміли *визнану арбітражним судом неспроможність боржника відновити свою платоспроможність та задовольнити визнані судом вимоги кредиторів не інакше як через застосування ліквідаційної процедури* [4].

Зміна такої доктрини щодо банкрутства спричинила внесення й інших корективів, зокрема:

- посилення ролі процесів відновлення платоспроможності на противагу швидким процесам ліквідації підприємства.
- Формування інституту арбітражних керуючих на професійній основі, посилення контролю за їх діяльністю, чітке визначення їх прав та обов'язків, поширення відповідальності, що зробило процеси в процедурі банкрутства більш керованими та прозорими.
- Запровадження більш чіткого балансу інтересів сторонами в процедурі банкрутства, з посиленням ролі боржника в цьому процесі через запровадження детального порядку укладання мирових угод, визначення санаційних процедур, встановлення пріоритету задоволення вимог із виплати заробітної плати, що змусило виконувати й соціальну функцію – захищати найуразливіші верстви населення.
- Запровадження більш чітких та прозорих процедур щодо порядку черговості задоволення вимог кредиторів, встановлення детального порядку проведення санації та мирових угод; запровадження судового контролю над арбітражними керуючими, що в кінцевому підсумку призвело до зменшення конфліктності та підвищення ефективності й довіри до інституту банкрутства.
- Адаптація до нових економічних реалій, що враховувала появу ринкової інфраструктури – банківської системи, інституту інвесторів, приватних кредиторів.
- Встановлення граничного строку на заявлення грошових вимог до боржника та їх погашення у випадку його закінчення.
- Встановлення особливостей процедур банкрутства щодо різних категорій підприємств, як то містоутворюючих, особливо небезпечних, сільськогосподарських підприємств, страховиків, громадян-підприємців та інших категорій суб'єктів підприємницької діяльності.
- Встановлення права та обов'язків щодо Державного органу з питань банкрутства, як головного органу відповідального за державну політику щодо запобігання банкрутству в країні.
- Запровадження процедури списання податків і зборів перед органом державної податкової служби, які виникли у строк, що передував двом повним календарним рокам до дня подання заяви про порушення справи про банкрутство в процедурі укладання мирової угоди.

В цілому зміни законодавства в цей період відображає загальну трансформацію України від командно-адміністративного підходу до більш ринково-орієнтованої та соціально збалансованої моделі банкрутства.

Окрім прийняття основного закону, що регламентує діяльність у сфері банкрутства розпочався процес нормативно-правового забезпечення діяльності інституту банкрутства.

Указ Президента України № 465/98 «Про покладення на Агентство з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій додаткових повноважень» від 13.05.1998 р. [5] розширилися повноваження

Агентства з питань запобігання банкрутства підприємств та організацій, зокрема: формування і ведення єдиної бази даних про підприємства-банкрути та організацію навчання фахівців з питань банкрутства.

Збільшення повноважень і ролі Агентства, а також значимість інституції в кінцевому підсумку призвело до утворення при Міністерстві економіки України державної госпрозрахункової установи «Агентство з питань банкрутства» на базі ліквідованого центрального органу виконавчої влади - Агентства з питань банкрутства у відповідності з Постановою Кабінету Міністрів України № 691 від 24 квітня 2000 «Про утворення державної госпрозрахункової установи «Агентство з питань банкрутства»» [6].

В даний період Агентству з питань банкрутства додано господарсько-комерційні функції, проведення експертиз фінансово-економічного стану підприємств; підготовка аналітичних довідок, прогнозів, консультацій; ведення та обслуговування баз даних про підприємства-боржники; участь в процедурах банкрутства, у якості розпорядника чи ліквідатора; надання інформації учасникам процедур банкрутства; навчання арбітражних керуючих, проведення семінарів, тренінгів; підготовка і поширення методичних матеріалів, збірників, бюлетенів та інше. В цей період відбувається швидке становлення підзаконної, нормативно-правової бази інституту банкрутства в частині його процедур.

Формальна ліквідація Агентства з питань банкрутства Наказом Міністерства економіки України № 368 від 24.10.2005 запустила процес перенесення його функцій та реорганізації в інші структури державного управління.

Так, Постановою Кабінету Міністрів України № 370 від 27 березня 2006 року «Про утворення Державного департаменту з питань банкрутства» [7] створений новий орган - Державний департамент з питань банкрутства при Міністерстві економіки.

На противагу Агентству, яке фактично поєднувало у собі державні та господарські функції та мало статус юридичної особи, Департамент став виключно державно-управлінським органом регулювання, контролю, координації та аналітики в сфері банкрутства. Позбавлення Департаменту господарських функцій дозволило сконцентруватися на функціях нормотворчості та підготувати низку змін до законів і підзаконних актів.

Саме в цей період розробляється та впроваджується Наказ Міністерства економіки України № 14 від 19.01.2006 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства» [8], який стає і продовжує бути до сьогоднішнього дня основним та системним інструментом аналізу в сфері банкрутства.

В 2011 році внаслідок реорганізації відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України №346 від 28 березня 2011 р. «Про ліквідацію урядових органів» функції Державного департаменту з питань банкрутства перейшли до Міністерства юстиції України і концентрувалися у Департаменті, що раніше займався питання нотаріату і отримало назву - Департаменту нотаріату, банкрутства та функціонування центрального засвідчувального органу.

Передача функцій в сфері банкрутства від Міністерства економіки до Міністерства юстиції була закономірним та виправданим процесом, оскільки, саме в цей період активно запроваджуються єдині державні реєстри в різних сферах життя країни. Саме формування одного з таких реєстрів - Єдиного реєстру підприємств, щодо яких порушено провадження у справі про банкрутство і займався Департамент спільно з державним підприємством «Інформаційний центр» Міністерства юстиції України, що в межах одного міністерства полегшувало цю роботу.

Міністерство юстиції своїм наказом № 3018/5 від 15.09.2011 «Про затвердження Положення про Єдину базу даних про підприємства, щодо яких порушено провадження у справі про банкрутство» [9] затвердило вектор на цифровізацію сфери банкрутства.

22.12.2011 Верховна Рада України приймає нову редакцію закону «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» [10], яка вступає в дію з 2013 року, це ознаменує завершення інституційного оформлення банкрутства та є початком нового етапу який сміливо можна назвати етапом удосконалення, адже за період до прийняття Кодексу України з процедур банкрутства у 2018 року в Закон 80 раз вносилися зміни.

Прийнятий закон охоплювала понад 100 статей, структурованих у розділи. Він став більш системним і набагато деталізованіше розширював права кредиторів, окреслив особливості процедури санації, запровадження субсидіарної відповідальності керівників/власників за доведення до банкрутства, чітко виокремлював процедури банкрутства між собою, визначав чіткі строки кожної з них. Також у Закон внесено норми про реструктуризацію боргів фізичних осіб-підприємців, визначено правовий статус арбітражного керуючого як ключової фігури у процедурах банкрутства та інше. Відмінною рисою цього нормативного акту є законодавче закріплення можливості банкрутства фізичних осіб-підприємців й можливості особистого банкрутства фізичних осіб. А для цього фізичні особи спочатку реєструвалися як фізичні особи-підприємці, а потім починали процедуру банкрутства фізичних осіб. За результатами такого банкрутства після реалізації майна боржника, залишок боргів вважався погашеним, що фактично означало списання особистих зобов'язань фізичної особи та надавав боржникові уникнути «довічної неплатоспроможності», а кредиторам частково погасити заборгованість.

Інститут банкрутства фізичних осіб-підприємців, започаткований у 1999 році, виконував подвійну функцію: по-перше, він забезпечував правовий механізм врегулювання боргів у сфері підприємництва; по-друге, фактично відкрив шлях для «замаскованого» особистого банкрутства, дозволяючи громадянам через реєстрацію як ФОП списувати і особисті борги. Ця особливість стала логічним підґрунтям для подальшого впровадження інституту банкрутства фізичних осіб, який офіційно закріплений лише у 2019 році.

З прийняття в 18.10.2018 року Кодексу України з процедур банкрутства розпочався сучасний етап розвитку інституту банкрутства [11], який і на сьогоднішній день триває й має два значні досягнення: перше пов'язано з автоматизацією та цифровізацією процедур банкрутства, а друге з впровадженням механізму превентивної реструктуризації. Кодексом України з процедур банкрутства, що вступив в силу з 21.10.2019 вперше було врегульовано банкрутство фізичних осіб.

Ще одним нововведенням є запровадження Автоматизованої системи «Банкрутство та неплатоспроможність» з метою забезпечення цифровізації процедур банкрутств, збирання, зберігання, обліку, пошуку й узагальнення даних про хід провадження та фінансово-економічний стан боржника. Основним нормативним актом, який закладав організаційні та технічні засади функціонування даної системи став наказ Міністерства юстиції України від 18 лютого 2020 р. № 594/5 «Про затвердження Порядку функціонування автоматизованої системи «Банкрутство та неплатоспроможність» [12]. Впровадження даної системи мало розпочатися з 01 вересня 2020 року, однак, через пандемію коронавірусу, а потім і через повномасштабне вторгнення росії, її запуск неодноразово відкладався. І лише 1 червня 2023 року Автоматизована система «Банкрутство та неплатоспроможність» імplementовано у практичну діяльність.

Впровадження Автоматизованої системи «Банкрутство та неплатоспроможність» дозволило створити єдиний інформаційний простір, централізувати всі дані про банкрутство в одній системі, що дозволило підвищити прозорість процесу, скоротити бюрократичні процедури та дозволило синхронізуватися з іншими державними системами.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Узагальнюючи проведене дослідження, варто відмітити, що інститут банкрутства в Україні досить активно розвивається й спостерігається зміцнення його структурного та функціонального наповнення. Поступово відбувається наближення вітчизняної практики провадження справ про банкрутство до міжнародних підходів в контексті розширення застосування антикризових інструментів, зокрема, таких як превентивна реструктуризація. Суттєвим проривом стало впровадження електронного документообігу та Автоматизованої системи «Банкрутство та неплатоспроможність», яка дозволяє забезпечити прозорість здійснюваних процедур.

Таким чином, інститут банкрутства на сьогодні набуває рис сервісного механізму, який відповідно до чинної нормативно-правової бази врегульовує діяльність боржника. В контексті подальших наукових розвідок доцільно зазначити, що особливою практичною значущістю набувають питання, що стосуються практики застосування превентивної реструктуризації, розвитку підходів до банкрутства фізичних осіб, що в майбутньому дозволить підвищити ефективність вітчизняного інституту банкрутства.

Література

1. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України від 14.05.1992 р. № 2343-ХІІ. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2343-12/ed19920514#Text>
2. Про створення Агентства з питань запобігання банкрутства підприємств та організацій: Указ Президента України від .06.1996 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435/96#Text>
3. Про Агентство з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій: Постанови Кабінету міністрів України від 22.08.1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/990-96-%D0%BF#Text>
4. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України від 30.06.1999 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2343-12/ed19990630#Text>
5. Про покладення на Агентство з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій додаткових повноважень: Указ Президента України № 465/98 від 13.05.1998 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/465/98?utm_source=chatgpt.com#Text
6. Про утворення державної госпрозрахункової установи «Агентство з питань банкрутства»: Постанова Кабінету Міністрів України № 691 від 24 квітня 2000 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/691-2000-п?utm_source=chatgpt.com#Text
7. Про утворення Державного департаменту з питань банкрутства: Постановою Кабінету Міністрів України № 370 від 27 березня 2006 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/370-2006-п#Text>
8. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства: Наказ Міністерства економіки України № 14 від 19.01.2006 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0014665-06#Text>

9. Про затвердження Положення про Єдину базу даних про підприємства, щодо яких порушено провадження у справі про банкрутство»: наказ Міністерства юстиції України № 3018/5 від 15.09.2011. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1106-11/ed20110915#Text>

10. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України від 22.12.2011 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4212-17/ed20111222#Text>

11. Кодексу України з процедур банкрутства від 18.10.2018 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19/ed20181018#Text>

12. Про затвердження Порядку функціонування автоматизованої системи «Банкрутство та неплатоспроможність»: наказ Міністерства юстиції України від 18 лютого 2020 р. № 594/5. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0186-20/ed20200218#Text>

References

1. Pro vidnovlennia platospromozhnosti borzhnyka або vyznannia yoho bankrutom: Zakon Ukrainy vid 14.05.1992 r. № 2343-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2343-12/ed19920514#Text>

2. Pro stvorennia Ahentstva z pytan zapobihan bankrutstva pidpriemstv ta orhanizatsii: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid .06.1996 r. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435/96#Text>

3. Pro Ahentstvo z pytan zapobihan bankrutstvu pidpriemstv ta orhanizatsii: Postanovy Kabinetu ministriv Ukrainy vid 22.08.1996 r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/990-96-%D0%BF#Text>

4. Pro vidnovlennia platospromozhnosti borzhnyka або vyznannia yoho bankrutom: Zakon Ukrainy vid 30.06.1999 r. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2343-12/ed19990630#Text>

5. Pro pokladennia na Ahentstvo z pytan zapobihan bankrutstvu pidpriemstv ta orhanizatsii dodatkovykh povnovazhen: Ukaz Prezydenta Ukrainy № 465/98 vid 13.05.1998 r. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/465/98?utm_source=chatgpt.com#Text

6. Pro utvorennia derzhavnoi hosprozrakhunkovoi ustanovy «Ahentstvo z pytan bankrutstva»: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy № 691 vid 24 kvitnia 2000 r. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/691-2000-n?utm_source=chatgpt.com#Text

7. Pro utvorennia Derzhavnoho departamentu z pytan bankrutstva: Postanovoiu Kabinetu Ministriv Ukrainy № 370 vid 27 bereznia 2006 r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/370-2006-n#Text>

8. Pro zatverdzhennia Metodychnykh rekomendatsii shchodo vyjavlennia oznak neplatospromozhnosti pidpriemstva ta oznak dii z prykhovuvannia bankrutstva, fiktyvnoho bankrutstva chy dovedennia do bankrutstva: Nakaz Ministerstva ekonomiky Ukrainy № 14 vid 19.01.2006 r. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0014665-06#Text>

9. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Yedynu bazu danykh pro pidpriemstva, shchodo yakykh porusheno provadzhennia u spravi pro bankrutstvo»: nakaz Ministerstva yustytzii Ukrainy № 3018/5 vid 15.09.2011. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1106-11/ed20110915#Text>

10. Pro vidnovlennia platospromozhnosti borzhnyka або vyznannia yoho bankrutom: Zakon Ukrainy vid 22.12.2011 r. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4212-17/ed20111222#Text>

11. Kodeksu Ukrainy z protsedur bankrutstva vid 18.10.2018 r. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19/ed20181018#Text>

12. Pro zatverdzhennia Poriadku funktsionuvannia avtomatyzovanoi systemy «Bankrutstvo ta neplatosprozhnost: nakaz Ministerstva yustytzii Ukrainy vid 18 liutoho 2020 r. № 594/5. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0186-20/ed20200218#Text>